

Kadernota 2027

Datum: Versie juni 2026

Inleiding

Met de Kadernota informeren we uw raad, over de ontwikkeling van ons financieel meerjarenperspectief. Besluitvorming naar aanleiding van de Kadernota, werken we verder uit in de Begroting 2027 en de meerjarenraming 2028-2030.

Beleidsarme Kadernota

De Kadernota 2027 is een beleidsarme Kadernota; er is geen nieuw beleid opgenomen in deze Kadernota, alleen autonome ontwikkelingen. Dit in verband met de gemeenteraadsverkiezingen in maart 2026 en gezien ons financieel perspectief. Eventueel nieuw beleid zal worden opgenomen in de concept Begroting 2027, die wordt behandeld in de raadsvergadering van november 2026.

Planning

Op grond van de financiële verordening stelt de raad de kaders vast voor de begroting van 2027. Dit gebeurt op voorstel van het college van burgemeester en wethouders. Hierbij is rekening gehouden met de resultaten van de tussenrapportages en de jaarstukken. In de raadsvergadering van juli 2026 behandelen we de kadernota 2027 in de gemeenteraad. In de raadsvergadering van november 2026 behandelen we de begroting 2027 in de gemeenteraad. Dit is inclusief meerjarenbegroting. In het kalenderjaar 2027 brengen we de gemeenteraad via twee tussenrapportages op de hoogte van financiële afwijkingen.

Opbouw Kadernota

In hoofdstuk 1 geven we de mutaties in het financieel perspectief weer. Allereerst geven we het actueel financieel perspectief weer, waarin de mutaties zijn verwerkt die onder de zogenaamde 3 o's vallen: onontkoombaar, onvermijdbaar en onuitstelbaar. Hieronder vallen ook de structurele mutaties die zijn verwerkt in de Tussenrapportage I van 2026. Hierna geven we in onderdeel A de autonome ontwikkelingen weer.

1. Ontwikkeling Begrotingsaldi

Het actuele meerjarenbegrotingssaldo vormt het startpunt van de Kadernota 2027. Uitgangspunt is een begrotingsbeheer, waarbij de meerjarenbegroting structureel sluitend is. Dit betekent dat we bij uitgaven zorgen voor financiële dekking. Structurele kosten dekken we met structurele inkomsten.

Beginstand

De begroting 2026 is vastgesteld in de raadsvergadering van november 2025. Onze beginstand van de financiële positie is als volgt, conform de begroting 2026-2029 en inclusief alle vastgestelde bezuinigingen 'Eemsdelta in Balans ronden 1 en 2':

	2027	2028	2029	2030
Vastgestelde Begroting 2026	6.738.000	543.000	-1.460.000	-1.460.000

Kijkende naar de totale financiële gevolgen van de voorstellen, hebben we de financiële gevolgen die onontkoombaar, onvermijdbaar en onuitstelbaar (de 3 O's) zijn in beeld gebracht. Dit om te beoordelen of er voldoende financiële ruimte is. Deze zijn opgenomen in de uitgangspunten begroting 2027. Daarnaast zijn de financiële gevolgen vanuit de eerste tussenrapportage 2026 opgenomen, welke in de raadsvergadering van juni 2026 wordt vastgesteld.

Mutaties Financieel perspectief 2027-2030

Onderstaande tabel laat zien wat de financiële gevolgen zijn van onontkoombare, onvermijdbare en onuitstelbare mutaties (de 3 O's) en tot welke nieuwe prognose van de begrotingsuitkomst dit leidt voor de jaren 2027-2030. Nadelige effecten op het (exploitatie)resultaat van de begroting zijn als negatief bedrag weergegeven en in het rood. De effecten voor 2026 worden verwerkt in de eerste Tussenrapportage 2026 en deels in de tweede Tussenrapportage 2026 (aangezien de eerste Tussenrapportage 2026 eerder wordt afgerond dan de Kadernota 2027).

		2027	2028	2029	2030	
Vastgestelde Begroting 2026		6.738.000	543.000	-1.460.000	-1.460.000	
Autonome ontwikkelingen						
A 1	Decembercirculaire 2025	Structureel	-773.000	-755.000	-617.000	-500.000
A 2	Loonkostenontwikkeling en SW (en bijstelling voorzieningen)	Structureel	-3.800.000	-3.800.000	-3.800.000	-3.800.000
A 3	Schatkistbankieren (nieuwe geldleningen)	Structureel	-461.000	1.642.000	1.687.000	-1.247.000
A 4	Bijdrage verbonden partijen	Structureel	-517.000	-517.000	-517.000	-517.000
A 5	Tweede Tussenrapportage 2025	Structureel	-481.000	-481.000	-481.000	-481.000
A 6	Verhoging subsidies stichtingen	Structureel	-700.000	-700.000	-700.000	-700.000
A 7	Verhoging gemeentelijke belastingen met index	Structureel	700.000	700.000	700.000	700.000
A 8	Meircirculaire 2026, accres	Structureel	1.477.000	2.709.000	2.690.000	4.392.000
A 9	Voorjaarsnota Rijk 2026	Structureel	3.157.000	2.949.000	2.854.000	2.829.000
A 10	Eerste Tussenrapportage 2026	Structureel	-520.000	-520.000	-520.000	-520.000
A 11	Maatschappelijke opvang en vrouwenopvang	Structureel	-380.000	-380.000	-380.000	-380.000
A 12	Jeugdzorg, incl. prijsindexatie, incl. Stevig Lokaal Team	Structureel	-5.690.000	-5.580.000	-5.360.000	-5.140.000
A 13	Wmo; nadeel 2025 en prijsindexatie (HH en begeleiding)	Structureel	-950.000	-950.000	-950.000	-950.000
A 14	Spreadingswet	Structureel	900.000	900.000	900.000	900.000
A 15	Gemeentelijke gymzalen (raad febr 26)	Structureel	0	-14.900	-14.900	-14.900
A 16	Vervanging glascontainers/ afvalinzameling	Incidenteel	-59.000	0	0	0
A 16	Dekking afvalstoffeheffing	Incidenteel	59.000			
A 17	Soortenmanagement (SMP)	Structureel	PM	PM	PM	PM
A 18	Gratis openbaar vervoer	Incidenteel	-360.000	0	0	0
A 18	Dekking gratis openbaar vervoer algemene reserve	Incidenteel	360.000			
A 19	Exploitatiekosten pand Voedselbank	Structureel	-35.000	-35.000	-35.000	-35.000
A 20	Aanvullende rijksbijdrage BUIG	Structureel	650.000	650.000	650.000	650.000
A 21	Eemsdelta digitaal, bewegw. en bebording uit algemene reserve	Incidenteel	696.000	0	0	0
Subtotaal autonome ontw.			11.000	-3.639.900	-5.353.900	-6.273.900

A.1 Decembercirculaire 2025

De decembercirculaire 2025 is halverwege december verschenen en is doorgerekend. Op basis hiervan ontvangen wij minder algemene uitkering de komende jaren. Het nadeel komt voort uit de actuele berekening van de WOZ-waarden. De WOZ-waarden voor zowel woningen als niet-woningen (bedrijven etc.) is behoorlijk toegenomen. Deze WOZ-waarden vormen een negatieve post in de berekening van de algemene uitkering. Indien de WOZ waarde stijgt, daalt de algemene uitkering. Per saldo ontvangen we hierdoor minder algemene uitkering per jaar de komende jaren.

A.2 Loonkostenontwikkeling

In totaal is hiervoor een bedrag van € 3,8 miljoen benodigd in 2027. Dit betreft de verwachte stijging van de loonkosten van de salarissen gemeentepersoneel, salarissen SW, salarissen bestuurders en de voorzieningen verlofsparen en pensioenen wethouders.

A.3 Schatkistbankieren

Schatkistbankieren houdt in dat gemeenten hun geld dagelijks aan het eind van de dag storten op de rekening-courant bij het ministerie van Financiën. Gemeenten ontvangen hiervoor van het ministerie van Financiën een rentevergoeding. Op basis van een liquiditeitsprognose wordt bekeken welke financieringsbehoefte de gemeente de komende jaren heeft, ergo of we nieuwe vaste geldleningen moeten aangaan.

De afgelopen jaren heeft de gemeente Eemsdelta kunnen profiteren dat grote geldstromen in het kader van Aardbevingen de Baas via onze kas liepen, waarbij het Rijk veelal vele miljoenen enkele jaren eerder overmaakte dan dat de gemeente het geld weer uitgaf voor die doeleinden. Hierdoor zijn er de afgelopen jaren geen nieuwe geldleningen aangegaan.

Dat een gemeente geldleningen heeft en regulier nieuwe geldleningen moet aangaan is iets wat speelt bij alle gemeenten. Bij de gemeente Eemsdelta ontvangen wij de komende jaren weer meer geld voor tijdelijke projecten waardoor we hierdoor voor enkele jaren een financieel voordeel hebben. Op termijn zullen wij weer nieuwe geldleningen moeten aangaan.

De gemeente ontvangt op dit moment meer rente dan zij zelf moet betalen over haar leningen. Daardoor is het niet toegestaan om rente door te berekenen aan de verschillende taakgebieden, zoals afval en riool.

Dit heeft gevolgen voor het jaarlijks afschrijven van investeringen. Omdat er geen rente meer wordt doorberekend, verschuiven de kosten: een groter deel komt nu in de afschrijving terecht. Hierdoor nemen de jaarlijkse afschrijvingskosten toe.

Impact voor inwoners

Voor inwoners betekent dit dat een groter deel van de afschrijvingskosten via de heffingen (zoals riool en afval) loopt, doordat de afschrijvingen stijgen. Tegelijkertijd vervalt de rente die eerder werd doorberekend. Daardoor hoeft er juist minder via deze tarieven in rekening te worden gebracht.

Per saldo zorgt dit ervoor dat de stijging van de tarieven in 2027 wordt afgeremd. Daar staat tegenover dat in latere jaren de tarieven weer kunnen stijgen, doordat rente dan opnieuw onderdeel kan worden van het tarief.

Impact voor de gemeentelijke begroting

Voor de gemeentelijke begroting verandert vooral de samenstelling van de kosten. De rentelasten die eerder aan taakvelden werden toegerekend vallen weg, terwijl de afschrijvingslasten toenemen.

Dit betekent:

- een verschuiving van rentekosten naar afschrijvingskosten
- minder opbrengsten uit doorbelaste rente
- hogere afschrijvingslasten in 2027

Per saldo heeft dit een negatief effect op de begroting, doordat een deel van de rente-opbrengsten wegvalt, terwijl de lasten (in de vorm van afschrijvingen) toenemen.

Kort samengevat

Naast het aangaan van nieuwe geldleningen zullen de kosten verschuiven van rente naar afschrijving. Voor inwoners betekent dit dat tarieven in 2027 minder hard stijgen dan anders het geval zou zijn. Voor de gemeente leidt dit tot hogere afschrijvingslasten en het wegvallen van rente-opbrengsten, wat een negatief effect heeft op de begroting.

A.4 Bijdrage verbonden partijen

Voor de stijging van de gemeentelijke bijdrage aan de verbonden partijen is voor de begroting 2027 een aanvullende bijdrage nodig van € 517.000, voor prijs en looncompensatie op basis van de begrotingen 2027 van de verbonden partijen. Naar verwachting wordt dit geheel gecompenseerd vanuit de algemene uitkering in de meicirculaire 2026.

A.5 Tweede Tussenrapportage 2025

Doordat de planning en behandeling van de tweede Tussenrapportage vanaf 2025 is aangepast, is het niet gelukt om alle structurele effecten van deze Tussenrapportage te verwerken in de concept Begroting 2026. De volgende structurele effecten, van in totaal € 481.000:

- Afnahme milieu leges (€ 130.000 nadeel);
- Studietoelage studenten (€ 56.000 nadeel);
- Bestuurlijke samenwerking (€ 56.000 nadeel);
- Kansshop (€ 141.000 nadeel);
- Bijzondere bijstand (€ 98.000 nadeel).

A.6 Verhoging subsidies stichtingen

Jaarlijks worden de subsidies aan stichtingen en verenigingen geïndexeerd via een afgesproken index. Denk hierbij bijvoorbeeld aan Cadanz, cultuursubsidies, enzovoort. De stijging van deze kosten is begroot op € 700.000.

A.7 Verhoging gemeentelijke belastingen met index

Op basis van de uitgangspunten voor de Kadernota corrigeren we de gemeentelijke belastingen jaarlijks met de prijsontwikkeling van het BBP (Bruto Binnenland Product). Dit betreft jaarlijks zo'n 3% stijging. Dit heeft voornamelijk betrekking op een aanvullende opbrengst bij de OZB. In totaal gaat het om een bedrag van € 700.000. Op basis van de septembercirculaire 2026 zal definitief worden bekeken wat de indexatie wordt voor de OZB.

A.8 Meicirculaire 2026

Begin juni 2026 is de Meicirculaire 2026 verschenen. Voorafgaand aan de Meicirculaire 2026 was al de Voorjaarsnota 2026 van het Rijk gepubliceerd. Op basis van de Voorjaarsnota was al duidelijk dat er weinig compensatie komt vanuit het Rijk om het zogenaamde Ravijnjaar vanaf 2028 voor de gemeenten te compenseren. Het Rijk kort het gemeentefonds met ruim € 2 miljard vanaf 2028.

Ook is er per saldo weinig aanvullend accres ontvangen vanuit het gemeentefonds, waardoor er weinig compensatie is voor de gestegen loonkosten, bijdragen gemeenschappelijke regelingen, subsidies en prijsindexatie voor onder anderen jeugdzorg en Wmo.

Het totale effect van de meicirculaire 2026 bedraagt € 4,6 miljoen voordelig voor 2027. In dit voordeel zijn ook de ontvangen middelen voor CDOKE (€ 1,7 miljoen) opgenomen. Deze middelen worden toegevoegd aan de betreffende taakvelden en leiden daarom niet tot een voordeel binnen het financieel perspectief. In totaal bedragen de aan taakvelden toe te delen middelen € 1,8 miljoen.

In 2028 en 2029 ontstaat een voordeel van € 5,5 miljoen, dat oploopt tot € 7,2 miljoen in 2030. De stijging in 2030 wordt veroorzaakt door het toevoegen van een extra jaarschijf.

Schrappen huishoudelijke hulp uit Wmo

De gemeente wordt vanaf 2029 gekort op de huishoudelijke hulp uit de WMO voor € 3 miljoen, dit nadeel wordt belegd bij het betreffende taakveld en is daarom per saldo neutraal.

Het kabinet Jetten heeft een aantal bezuinigingsvoorstellen gedaan. Een van de voorstellen is dat de Huishoudelijke Ondersteuning uit de Wmo wordt gehaald en dat daarvoor in de plaats er een vangnet georganiseerd moet worden voor een bepaalde doelgroep. Het daadwerkelijke besluit is nog niet genomen op dit bezuinigingsvoorstel echter is de financiële uitname uit het gemeentefonds al wel ingeboekt. De VNG heeft geadviseerd een stelpost op te nemen. De gemeente verwerkt deze korting op het budget van de Huishoudelijke Ondersteuning Wmo.

Om de daadwerkelijke omvang van het tekort te bepalen en bijbehorende maatregelen te nemen, is informatie nodig. Dat gaat vooral over het vangnet zelf (voor welke doelgroep, op welke wijze vormgeven, op basis van welke tarieven etc) en op welke wijze we met de huidige aanspraken/indicaties uit de Wmo moeten omgaan. Het is onduidelijk wanneer besluitvorming over deze bezuiniging gaat plaatsvinden, of er nog aanpassingen op het besluit plaatsvinden en hoe het definitieve vangnet er uit zal zien.

A.9 Voorjaarsnota Rijk

De voorjaarsnota 2026 van het Rijk is verschenen en is ook door PAUW doorgerekend. De voorjaarsnota van het Rijk is de voorbode op de komende Meicirculaire 2026, die naar verwachting rond 1 juni 2026 verschijnt.

Op basis van de voorjaarsnota ontvangen wij de komende jaren € 3 miljoen extra accres voor dekking van de loon- en prijsontwikkeling in 2027 ten opzichte van 2026. Voor dit bedrag zullen wij de kostenstijging voor de loon- en prijsontwikkeling in 2027 niet kunnen opvangen. Voor salarisstijging verwachten we al bijna het gehele bedrag benodigd te zijn, laat staan de te verwachten prijsstijging op jeugdzorg en Wmo.

A.10 Eerste Tussenrapportage 2026

Op basis van de eerste Tussenrapportage van 2026 worden de volgende zaken opgenomen die effect hebben op het financieel perspectief. Enkele onderdelen zijn al elders verwerkt in deze Kadernota. De overige onderdelen zijn:

- Aanbesteding Arbo-zorg: € 100.000
- Onderhoud en Beheer klein materieel (incl. bestelauto's): € 111.000
- Beschut werken en afspraakbanen: € 475.000
- Bijstandsuitkeringen (BUIG): € 450.000
- Rijksbijdrage BUIG: € 550.000 (voordeel)
- Bijzondere bijstand: € 140.000
- IOAW: -/- € 200.000

- Loonkosten sociale werkvoorziening: € 152.000
- Loonkostensubsidie: -/- € 297.000
- Stroompunten: € 50.000
- Sociaal medische indicatie: € 100.000
- Warmtenet Loppersum: € 10.000

In totaal een structurele uitzetting van € 520.000.

Op een later moment kan worden bekeken of de rijksbijdrage BUIG ook kan worden aangepast.

A.11 Maatschappelijke opvang en vrouwenopvang

Centrumgemeente Groningen heeft de begroting voor de maatschappelijke opvang en vrouwenopvang (hierna: MO/VO) en voor huiselijk geweld en kindermishandeling (hierna: HGKM) voor 2027 gedeeld. Uit deze begroting blijkt dat voor MO/VO in 2027 een tekort wordt verwacht van in totaal € 10,1 miljoen. Ook voor HGKM wordt een hogere bijdrage gevraagd. Per saldo zal in Eemsdelta in 2027 € 373.000 extra moeten bijleggen.

Het tekort wordt deels veroorzaakt doordat tekorten uit het verleden zijn opgelost met overschotten van eerdere jaren en door tijdelijke middelen. Hiernaast nemen de kosten per saldo toe door de verhuizing, verduurzaming en verruiming van de dagopvang, door indexatie van de kosten en door de inzet van een meer specialisme door bijvoorbeeld een gedragswetenschapper.

A.12 Jeugdzorg

Op basis van de stijgende kosten eind 2025 en omdat de kosten in verband met indexatie van 5,1% in 2027 stijgen, dient het budget jeugdzorg voor de begroting 2027 te worden verhoogd met € 5,8 miljoen ten opzichte van de begroting 2026.

De stijging in de kosten van 2025 werd veroorzaakt door een combinatie van factoren en zet zich door in 2026. Naast een hoog aantal jongeren dat jeugdhulp ontvangt zien we een forse stijging in gemiddelde kosten per jongere. Deze ontwikkeling is zichtbaar op productcategorieniveau, maar ook op verwijzer niveau, waarbij de gemeente en de gecertificeerde instelling verantwoordelijk zijn voor de grootste ontwikkeling. Verder zien we een stijging in de inzet van Niet Gecontracteerde Zorg op factuur en een stijging in overige kosten, waaronder de kosten voor School als Wijk, subsidie sbo de Delta en de regionaal afgesproken bijdrage aan collectieve jeugdhulp binnen het speciaal basisonderwijs in Groningen.

Uit de prognose voor 2026 blijkt dat ook in het eerste kwartaal van 2026 een stijging in indicatiewaarde zichtbaar is, vergeleken met dezelfde periode vorig jaar. Deze stijging is voor het hele jaar meegenomen in de prognose, waarbij is uitgegaan van een verzilveringspercentage van 80%. Daarnaast is er sprake van een verwachte stijging van de overige kosten. Dit resulteert in een verwachte stijging van € 4,8 miljoen ten opzichte van 2025. Daarnaast verwachten we, evenals in 2025 voor de jaren 2023 en 2024 (commissie van Ark), een incidentele compensatie vanuit het Rijk te ontvangen voor het jaar 2025. Per saldo wordt een nadeel van € 5,8 miljoen verwacht.

In de meerjarenbegroting 2026 was nog geen rekening gehouden met de effecten van het raadsbesluit financiering van het Stevig Lokaal Team (raadsbesluit december 2025). Op basis van raadsvoorstel loopt de besparing in het kader van het stevig lokaal team op van € 880.000 in 2026 naar € 1,54 miljoen in 2030. In de berekening van het tekort van € 5,8 miljoen op jeugdzorg is reeds rekening gehouden met de te realiseren besparing van € 880.000 in 2026. Het tekort voor 2027 is daardoor berekend op € 5,8 miljoen minus € 110.000 (verschil tussen besparing van € 990.000 voor 2027 en de besparing van € 880.000 voor 2026).

A.13 Wmo

De totale uitgaven aan de WMO zijn in 2025 hoger dan begroot. Dit tekort werkt ook door naar 2026 (zie eerste Tussenrapportage 2026) en de Kadernota 2027. Per saldo zal er in 2027 (ten opzichte van de begroting 2026) € 1.013.000 te worden toegevoegd aan de budgetten Wmo. Hierbij is rekening gehouden dat de benodigde budgetten voor 2026 ook worden geïndexeerd voor de begroting 2027. De tekorten doen zich met name voor op de begeleiding (+€ 431.000), huishoudelijke hulp (+€ 513.000) en woningaanpassingen (+€ 223.000). Er kunnen hiernaast ook enkele posten worden verlaagd in 2027 waaronder hulpmiddelen en vervoersvoorzieningen (beide rond de € 100.000).

In 2025 zagen we een stijging in de lasten van de woningaanpassingen. Deze post laat zich altijd moeilijk voorspellen en is soms afhankelijk van een aantal grote aanpassingen. Op de hulpmiddelen daarentegen zien we een voordeel van de lasten. Dit wordt deels veroorzaakt door de overgang van aanbieder. Op de Huishoudelijke Hulp zien we een stijging en hier was de begroting 2026 voor wat betreft de uitgaven niet geïndexeerd (3,3%). Het stoppen met Herstelgerichte hulp heeft hier ook aan bijgedragen. We zien hetzelfde bij Begeleiding. Een stijging van de uitgaven en het niet indexeren van de begroting. De lasten van 2025 zijn geïndexeerd naar 2027.

A.14 Spreidingswet

Zoals ook in de Kadernota 2026 gemeld heeft de gemeente Eemsdelta in 2026 recht op een bijdrage van € 900.000 in het kader van de spreidingswet. De gemeente heeft meer opvangplekken, dan het op basis van het inwoneraantal zou moeten hebben. Destijds was nog de verwachting dat de spreidingswet per 1 januari 2027 zou worden ingetrokken door het toenmalige kabinet. Deze verwachting is er nu niet meer, waardoor de bijdrage structureel nu wordt opgenomen.

A.15 Gemeentelijke gymzalen (Delfzijl West en Holwierde)

De gemeenteraad heeft in februari 2026 ingestemd met de bouw van twee gymzalen in Delfzijl West en één gymzaal in Holwierde. De structurele kosten voor de gemeente nemen hierdoor toe met € 14.900.

A.16 Vervanging glascontainers/ afvalinzameling

De gemeente Eemsdelta heeft totaal 17 glascontainers in bezit (12 ondergrondse en 5 bovengrondse containers). Uit recente inspecties blijkt dat de 12 ondergrondse en 5 bovengrondse glascontainers niet langer voldoen aan de gestelde eisen voor veilig en bedrijfszeker gebruik volgens de TÜV (Technischer Überwachungsverein) keuring. TÜV keuringen garanderen dat afval- en opslagcontainers voldoen aan veiligheidseisen, Arbeidwetgeving en technische normen. Inzamelaars stellen goedgekeurde inzamelmiddelen als voorwaarde voor inzameling van het glas. De technische levensduur van glascontainers is 10 jaar, door aantasting van zuren kan dit in de praktijk per container verschillen. Zes ondergrondse containers kunnen door het toepassen van gerichte onderhoudsmaatregelen nog een aantal jaar mee. Echter, vijf bovengrondse glascontainers en zes ondergrondse glascontainers moeten worden vervangen om de continuïteit van de glaszameling te waarborgen.

De investering in de vervanging van de glascontainers is nodig om aan de gestelde eisen te voldoen, onveilige situaties te voorkomen en uitval van de inzamelmiddelen te voorkomen.

Met het voorstel kunnen 11 glascontainers in de gemeente worden vervangen. Samen met het uitvoeren van gerichte onderhoudsmaatregelen aan de andere containers, kan met dit voorstel de inzameling van glas worden gewaarborgd.

De investering komt ten laste van de afvalstoffenheffing, en is als volgt:

- Vervanging 5 bovengrondse containers: € 20.000
- Vervanging 6 ondergrondse containers: € 39.000

Totaal € 59.000.

De afschrijvingstermijn van de containers bedraagt 10 jaar. Dit resulteert in een kapitaalslast vanaf 2028 van € 6.700. Dit komt neer op € 0,35 cent per aansluiting. De containers worden in 2027 vervangen. De kapitaalslasten lopen vanaf 2028.

A.17 Soortenmanagement (SMP)

De noodzaak volgt uit de Omgevingswet, jurisprudentie en de uitvoerbaarheid van maatregel 29. Een Soortenmanagementplan (SMP) is een juridisch-ecologisch instrument waarmee gemeenten op gebiedsniveau kunnen omgaan met de bescherming van gebouw bewonende soorten (zoals vleermuizen en broedvogels) bij ingrepen aan woningen en gebouwen. Zonder Soortenmanagementplan (SMP) is slechts tijdelijk beperkte uitvoeringsruimte beschikbaar en ontstaat op termijn stagnatie, hogere kosten en juridisch risico. Er is nog keuzevrijheid in de organisatievorm, maar niet wezenlijk in de noodzaak om deze taak structureel te borgen. Het voorstel beoogt incidentele en structurele middelen beschikbaar te stellen voor het opstellen, uitvoeren, monitoren en actualiseren van een Soortenmanagementplan (SMP). De juridische context rond soortenbescherming is de afgelopen jaren aangescherpt door jurisprudentie van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State. Hierdoor is bij isolatie- en renovatiewerkzaamheden sneller sprake van een vergunningplicht voor flora- en fauna-activiteiten, ook wanneer deze bouwkundig vergunningvrij zijn. Het SMP is noodzakelijk om de uitvoering van maatregel 29 juridisch houdbaar, uitvoerbaar en voorspelbaar te maken en voorkomt dat vergunningplicht, vertraging en hoge kosten bij individuele initiatiefnemers terechtkomen. Daarnaast heeft het SMP een breder en structureel karakter voor andere woninggerelateerde ingrepen in de gebouwde omgeving.

Er wordt nog onderzocht gedaan naar de kosten voor de gemeente. Vooralsnog is deze post op PM gezet.

A.18 Gratis openbaar vervoer

In de Kadernota 2026 (N8) is er structureel € 115.000 begroot vanaf 2027 voor gratis openbaar vervoer. Er werd toen uitgegaan dat 75% van de kosten door het Rijk zouden worden vergoed. Dat blijkt niet zo te zijn. Om het gratis openbaar vervoer doorgang te laten vinden in 2027 is € 360.000 nodig. In de Kadernota 2028 zal een keuze worden gemaakt voor gratis openbaar vervoer vanaf 2028. De dekking vind plaats uit de algemene reserve, gezien ons financieel perspectief voor 2027. Vanaf 2024 voert de gemeente deze regeling uit. Deze activiteit vloeit voort uit het gemeentelijk armoedebeleid "Naar een merkbaar en meetbaar verschil". Het continueren van de Meedoen Pas is cruciaal om de toegang tot vervoer voor deze doelgroep te waarborgen, de dienstverlening via de Kansshop te borgen en uitvoering te geven aan eerder vastgestelde raadsbesluiten en het armoedebeleid. Daarmee is de ontwikkeling strategisch relevant en belangrijk voor de gemeentelijke armoededoelstellingen.

A.19 Exploitatiekosten pand Voedselbank

De Voedselbank Eemsdelta is al enkele jaren op zoek naar geschikte en duurzame huisvesting. Om de continuïteit van de organisatie te waarborgen, wordt voorgesteld dat de gemeente Eemsdelta de kerk aan de Waddenweg 2 te Delfzijl aankoopt. Door deze aankoop kan de Voedselbank het pand blijven gebruiken, waarbij een recht van opstal wordt gevestigd. Er zal binnenkort een raadsvoorstel in de raad voorliggen ten aanzien van de aankoop. De toekomstige exploitatiekosten zullen € 35.000 hoger liggen dan momenteel het geval is.

A.20 Aanvullende rijksbijdrage BUIG

Op basis van berichtgeving van het Rijk krijgen wij aanvullend nog extra rijksbijdrage BUIG vanaf oktober 2026. Naar verwachting zal er een aanvullende bijdrage van € 1,1 miljoen worden ontvangen. Omdat er ook rekening wordt gehouden met een lichte toename van het aantal inwoners met een uitkering is het financieel effect voor deze Kadernota per saldo € 650.000.

A.21 Eemsdelta digitaal uit algemene reserve

In de Kadernota 2026 is door de gemeenteraad voor Eemsdelta digitaal (onderdeel A.35 van de Kadernota 2026) een bedrag van € 441.000 beschikbaar gesteld voor 2027. Om het financieel perspectief voor 2027 sluitend te krijgen wordt voorgesteld deze incidentele kosten alsnog incidenteel te dekken uit de algemene reserve. Ditzelfde wordt ook voorgesteld voor bewegwijzeringsborden (A.30) en RVV Bebording (A.34) voor een bedrag van respectievelijk € 55.000 en € 200.000.

4. Financieel perspectief na 2030

De huidige meerjarenbegroting loopt tot en met 2030. Voor 2031 en verder voorzien wij nog enkele uitdagingen en onzekerheden op de volgende onderwerpen:

Aardbevingen de Baas

Over enkele jaren zullen de te nemen maatregelen in het kader van Aardbevingen de Baas afnemen tot nihil en hiermee ook de geldstromen. In het kader van de bezuinigingen Eemsdelta in Balans ronde 1 en 2 is er in totaal een bedrag van € 2,1 miljoen geraamd vanuit de geldstromen Aardbevingen de Baas. Hiernaast is er ook ten aanzien van het personeel een bedrag geraamd voor aanvullende personeelskosten en is ook een deel van het personeel dat werkt voor Aardbevingen de Baas in vaste dienst genomen (terwijl de geldstromen als incidenteel te beschouwen zijn). Duidelijk is dat de gehele versterking langer gaat duren, mogelijk tot 2034. Wat dit betekent voor de middelen in het kader van Aardbevingen de Baas is onduidelijk. Wel is duidelijk dat de geldstromen in het kader van Aardbevingen de Baas binnen afzienbare tijd ophouden.

Raadsbesluiten met financiële gevolgen na 2030

Er zijn twee raadsbesluiten genomen met financiële gevolgen na 2030:

- * Ontwikkeling campuspark; dit voorstel leidt tot een structurele uitzetting van € 65.000 vanaf 2031.
- * Nieuwbouw Sontweg VRG; op basis van deze nieuwbouw zullen de structurele lasten voor deze GR toenemen met € 212.600 vanaf 2031.

5. Totaal financieel perspectief Kadernota 2027

Het totaal financieel perspectief voor de komende jaren ziet er als volgt uit:

	2027	2028	2029	2030
Vastgestelde Begroting 2026	6.738.000	543.000	-1.460.000	-1.460.000
Autonome ontwikkelingen	-6.727.000	-4.182.900	-3.893.900	-4.813.900
Financieel perspectief	11.000	-3.639.900	-5.353.900	-6.273.900

Hiermee heeft de gemeente Eemsdelta een voordelig saldo voor 2027 en de jaren na 2028 is er sprake van een nadelig begrotingsaldo.

Financieel perspectief in balans brengen

Het financieel perspectief is momenteel niet sluitend. Dit maakt dat de gemeente, zonder aanzienlijke aanvullende rijksmiddelen, zich genoodzaakt ziet om te starten met de voorbereidingen van een derde pakket aan bezuinigingsmaatregelen. De planning is dat we dit ter vaststelling voorleggen aan de gemeenteraad bij de bespreking van de Kadernota 2028 in juli 2027. Het tijdspad tot aan de komende Begroting 2027 is te kort om een volwaardig pakket aan bezuinigingsmaatregelen neer te leggen.

Belangrijkste oorzaken van de tekorten van de gemeente zijn enerzijds de gevolgen van het “ravijnjaar” en anderzijds de oplopende tekorten in het sociaal domein. Het “ravijnjaar” houdt in dat alle gemeenten vanaf 2028 fors minder algemene uitkering uit het gemeentefonds ontvangen. De algemene uitkering is de belangrijkste inkomstenbron van de gemeenten. Het Rijk heeft het “ravijn” de afgelopen jaren iets gedempt en ook iets in tijd verlegd, maar het heeft nog steeds een grote impact op de financiële huishouding van de gemeenten.

6. Financiële uitgangspunten kadernota

De volgende financiële uitgangspunten worden gehanteerd bij het opstellen van de begroting 2027-2030:

- A) De algemene uitkering vanuit het Gemeentefonds wordt berekend op basis van 'constante prijzen'.
- B) Bij de raming van bestaand beleid is het uitgangspunt prijspeil 2026. De indexgevoelige budgetten worden niet geïndexeerd. We hanteren constante prijzen. Autonome ontwikkelingen (3 O's) mogen worden meegenomen in de raming.
- C) Financiële ontwikkelingen vanuit vastgestelde begrotingen van gemeenschappelijke regelingen worden integraal meegenomen in de begroting 2026.
- D) Afwijkingen groter dan € 50.000 ten opzichte van het begrotingsjaar 2026 moeten worden toegelicht in de begroting 2027.
- E) Ten aanzien van de vervangingsinvesteringen materieel gemeentewerken, civieltechnische en bouwkundige werken ten aanzien de beleidsplannen kapitaalgoederen worden de jaarlijkse lasten in de meerjarenbegroting geraamd. De vrijvallende kapitaallasten van de overige afgeschreven vervangingsinvesteringen komen ten gunste van de exploitatie tenzij na beoordeling sprake is van duurzame voortzetting.
- F) Loonkosten
Voor loon- en salarisontwikkelingen sluiten we aan bij de meest actuele inzichten. We berekenen de totale loonsom op basis van het maximum van de functieschaal. We indexeren de loonkosten conform de Cao- afspraken voor de periode waarvoor die afspraken gelden.

Om de salarisbegroting voor het jaar 2027 op een juiste en consistente wijze te kunnen opstellen, worden de onderstaande uitgangspunten gehanteerd.

Looptijd van de relevante cao's

- Cao Gemeenten loopt van 1 april 2025 tot en met 31 maart 2027;
- Cao Sociale Werkvoorziening (SW) 1 januari 2026 tot en met 31 december 2028;
- Cao Aan de slag 1 januari 2026 tot en met 31 december 2027.

Indien er geen cao-afspraken gelden voor geheel jaar of daar waar nog geen percentage bekend is, is een inschatting gemaakt van de te verwachten stijging op basis van de loonvoet sector overheid (meicirculaire 2025 van 5,1%), zodat de salarisbegroting voor 2027 op een juiste en consistente wijze kan worden opgesteld. Voor de indexering bij de begroting worden onderstaande uitgangspunten gehanteerd:

- Gemeenten wordt geïndexeerd op basis van loonvoet sector overheid in de meicirculaire van het gemeentefonds
- Sociale Werkvoorziening (SW) wordt geïndexeerd op basis van LPO (Loon- en Prijsontwikkeling) in de meicirculaire van het Gemeentefonds
- Cao Aan de slag stijgen twee keer per jaar mee met het wettelijk minimumloon (WML), voor de begroting 2027 wordt uitgegaan van LPO (Loon- en Prijsontwikkeling).

De vastgestelde begroting 2026 vormt de uitgangsbasis voor de berekening van de salarisbegroting 2027.

Vanuit deze basis worden de geraamde loon- en lastenontwikkelingen voor 2027 doorgerekend;

G) Tarieven

1) De tarieven voor diensten, gemeentelijke belastingen en heffingen worden in elk geval gecorrigeerd met de prijsontwikkelingen op grond van de bbp (Bruto Binnenlands Product) zoals vermeld in de meicirculaire 2026 van het Gemeentefonds. Eventuele afrondingen dienen hierbij naar beneden te worden uitgevoerd. Voor de OZB stijging zal het bbp worden gehanteerd van de septembercirculaire 2026.

2) Voor wat betreft de rioolheffing en afvalstoffenheffing is maximaal 100% kostendekkenheid het uitgangspunt, waarbij we streven naar een maximale stijging van het tarief met het bbp (Bruto Binnenlands Product) zoals vermeld in de meicirculaire 2026. De egalisatievoorzieningen riool en afval zullen worden betrokken in de tariefbepaling.

3) De in 2026 herziene bouwgrondexploitaties worden in de begroting 2027 opgenomen.

4) De huren en pachten worden conform contract aangepast. Indien er geen contract aan ten grondslag ligt wordt geïndexeerd volgens de consumentenprijsindex van het CBS.

5) Vergoedingen voor werkzaamheden/ producten vanuit het SW werkbedrijf worden geïndexeerd met loon- en materiaalkosten.

H) Voor de subsidies houden we rekening met een jaarlijkse indexatieverhoging in elk geval gecorrigeerd met de prijsontwikkelingen op grond van de bbp (Bruto Binnenlands Product) zoals vermeld in de meicirculaire 2026 van het Gemeentefonds. De jaarlijkse indexatieverhoging vindt plaats bij de verleningsbeschikking voor het subsidie. Indien er afspraken zijn vastgelegd voor indexatie zullen deze conform de gemaakte afspraken worden overgenomen. Eventuele afrondingen dienen hierbij naar boven te worden uitgevoerd op 100-tallen.

I) Als gevolg van ontwikkelingen op de kapitaalmarkt wordt het renteomslagpercentage voorlopig voor de Kadernota 2027 aangehouden van 0% in 2027, voor 2028 zal deze 2% en voor latere jaren 4%. Dit percentage gebruiken we ook als uitgangspunt voor de berekening van de lasten van (toekomstige) investeringen en grondexploitaties. De renteomslag, zal voor de begroting 2027-2030 nader berekend worden conform de bepalingen, zoals opgenomen in de Financiële verordening en de BBV notitie rente. De verwachting is dat dit op 0% zal uitkomen voor 2027 en daarna zal oplopen naar 2% in 2028 en voor de jaren daaropvolgend 4%

J) Aan reserves wordt geen inflatie- of rentevergoeding toegekend. Ten aanzien van de voorzieningen kapitaalgoederen worden de verwachte kosten geïndexeerd. De overige voorzieningen worden niet geïndexeerd.

K) Voor onvoorziene uitgaven wordt jaarlijks € 2,50 per inwoner in de begroting opgenomen.